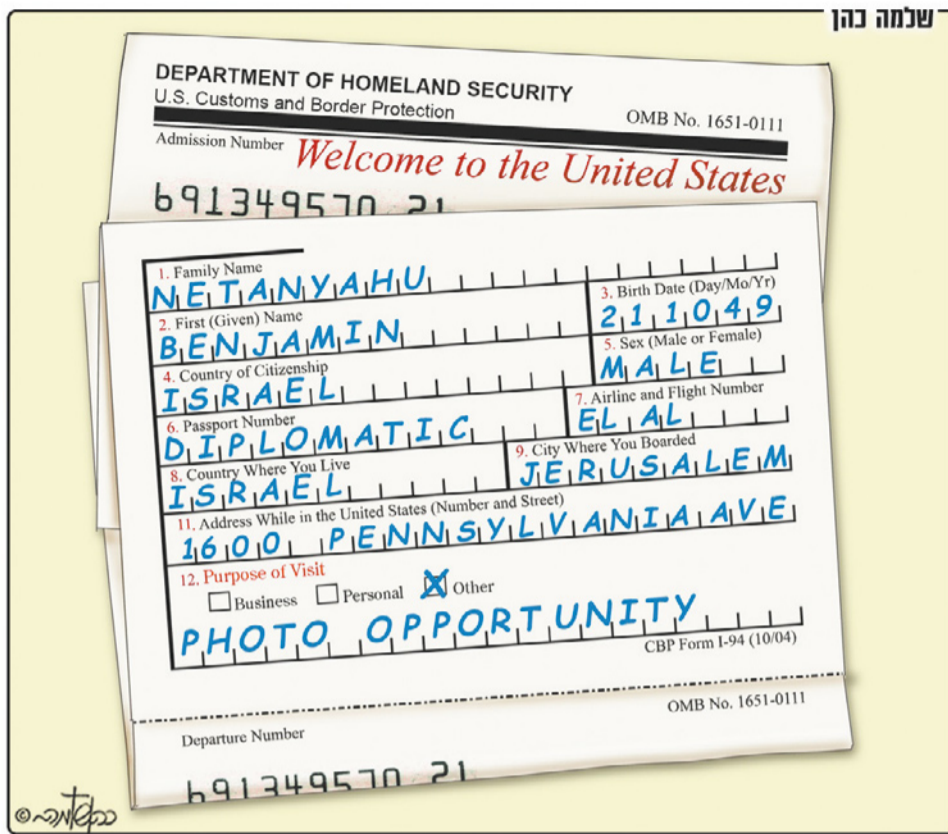


שלמה כהן



קוראים כותבים

אורנה שניידרמן | חינוך: הדרך לשיפור

1 ישראל היא מעצמת הסטארט-אפ השנייה בגודלה לאחר ארצות הברית, אך מערכת החינוך הישראלית, האמונה על פיתוחו של המשאב האנושי, מדרששת זה שנים בהישגיה הנמוכים. סגירת הפער היא משימה אפשרית, ולשם כך יש לאמץ כמה עקרונות מרכזיים:

מנהיגות חינוכית המחויבת למטרות ואחריות לתוצאות אך באותה מידה גם בעלת סמכות לפעול ולהחליט לגבי הדרך: כלל יסודי במתמטיקה טוען כי הפתרון לכל בעיה הוא אחד, אך הדרכים להגיע אליו הן רבות. החינוך מורכב מכני אדם – מנהיגים חינוכיים ותלמידים. לכל אחד מהם אישיות שונה וצרכים שונים המניעים אותו להגיע לאותה תוצאה אחת סופית. לכן חשוב שהמטרות, פרי החלטה לאומית-חינוכית, יהיו מוגדרות וברורות. אך צריך לתת לכל מנהיג חינוכי, לכל מורה ומנהל בית ספר, את החופש להתאים את הדרך לשם על פי אישיותו ולעודד אותו ליצירתיות. המורים, אנשי החינוך, המופקדים ישירות על העשייה, "זוכים" היום לביקורות קשות ונאלצים להתמודד עם חוסר הערכה כלפי עשייתם. ההוראה והחינוך תחומים בעלי ערך עליון בעיצובה ובהעצמתה של אומה, ראויים להיות מופקדים בידיהם של אנשי מקצוע מהמעלה הראשונה. ההוראה צריכה להיות כמו רפואה, ראיית חשבון או עריכת דין.

יש כמה גישות באשר לשאלה כיצד מכשירים מורים מעולים, אולם הבסיס צריך להתחיל בכך שלכל המורים, בכל הרמות, חייב להיות תואר אקדמי אוניברסיטאי, ובדרגים בכירים יותר אף תואר מתקדם.

יש לטעת בילדינו, מהגיל הרך, ערכים של מוטיבציה להשקעה, מאמץ והתמדה בכל תחום שבו יעסקו. לא לכוון רק להצלחה בתחום שנחשב מצוין מבחינת החברה

כמו בראיית החשבון או בעריכת הדין, יש ללוות את ההכשרה במבחנים ובסטאז' מעשי משמעותי בפיקוח והדרכה, שיכלול מבחן הסמכה בסוף הדרך, בדיוק כמו מבחן ה"לשכה".

בנוגע לתלמידים, יש לשים דגש על חינוך למצוינות. החברה ההישגית שבה אנו חיים יצרה בלבול בין הצטיינות למצוינות. ברור שלא כל אדם יהפוך להיות מרען חלל או פרופסור בולט באקדמיה, וגם אין צורך בכך. לכן באומרי "מצוינות", הכוונה היא להדגיש חיינו למצוינות כדרך חיים: מצוינות לימודית ומצוינות אישית וחברתית. כלומר – לטעת בילדינו, כבר מהגיל הרך, ערכים של מוטיבציה להשקעה, מאמץ והתמדה בכל תחום שבו יעסקו, ולא לכוון רק להצלחה בתחום שמבחינת החברה נחשב מצוין.

המסגרת הכיתתית חייבת להיות כזו המאפשרת לקיים דיאלוג חינוכי ולימודי מפרה ומעצים. במבנה הנוכחי הפערים בין התלמידים גדולים ולא מאפשרים קיומו של דיאלוג בין המורה לכלל תלמידיו, ובינם לבין עצמם. בעלי הצרכים המיוחדים שב"קצוות" – דהיינו, התלמידים המצטיינים והמחוננים, ומנגד המתקשים במיוחד – הם הסובלים יותר מכולם בכיתה כזו.

הדגשים החינוכיים צריכים להיות מכוונים לחינוך להשקעה ולהתמדה, ולעודד בתלמידים מוטיבציה וסקרנות. יש להעביר את המשקל מהקניית טכניקות וידע, כפי שנהוג כיום, אל הקניית כלים – כלומר פיתוח החשיבה הלוגית, פיתוח החשיבה הביקורתית המדעית, הקניית מיומנות חקר ופיתוח היצירתיות.

בכל הנוגע לחינוך, יש להבין כי שינוי אינו מיידי בתחום זה. אבל מדברי שר החינוך, מעשייתו ומתורכנותו עד כה אפשר להתרשם כי מערכת החינוך בדרך הנכונה.

הכותבת היא מנכ"לית עמותת חופ"ת

קול קורא מכתבים למערכת

חצי הכוס המלאה
העלייה של הפועל ת"א לליגת האלופות היא הישג אדיר, ומגיע לקבוצה את מלוא הכבוד. אך גישתם של ראשי הקבוצה ושחקניה, וגם של אוהדי ספורט בארץ, לגבי טיב ההגרלה – מאכזבת. לאחר שלא הוגרלו בבית עם אחד ממועדוני הפאר המובילים באירופה, ובהם ברצלונה, ריאל מדריד ומנצ'סטר יונייטד, הם התלוננו על כך שקיבלו קבוצות "אפורות", "משעממות", כהגדרתם. ואני שואל מאיפה הזכות לקרוא לקבוצות כאלה אפורות? האם הם חשבו שאם הפועל ת"א היתה מקבלת את אחת הקבוצות הנוצצות היה לה יותר קשה בשלב הבתים? אני מציע לאנשי הפועל ת"א להסתכל על חצי הכוס המלאה ולזכור שמהבית שאליו הוגרלו אפשר להגיע לתוצאות מכובדות.

דור פורת, תל אביב

חינוך יצירתי

יש דברים רבים שאפשר לעשות כדי לחזק את התלמידים במערכת החינוך – לעודד שאילת שאלות, לשלב פעילויות משחק ודמיון, לעודד משחקי תפקידים, ללמד לבנות עולמות דמיוניים, ללמד מקצועות כמו אדריכלות ועיצוב, מקצועות שבהם הדמיון והיצירתיות עובדים שעות נוספות, להתנסות בהמצאת משחקים, בכתיבת סיפורים ובחיבור בדיוחות. בקיצור, כל דבר שיוצר מסגרת שבה כל רעיון הוא נהדר, וטעויות מובילות לתוצאות מעניינות ולמחשבות לא רגילות. כיום במערכת החינוך הישראלית, דברים מעין אלה נשמעים לעיתים ככפירה בעיקר. למעט איים יצירתיים פה ושם, המערכת מקדשת את הידע, השינון, האחידות והבחינות ומסרסת את היצירתיות. אבל היצירתיות חשובה.

עופר פריאק, תל אביב

איפה הצדקה?

עיסוק טיעון שנעשתה עם המנהל לשעבר של בית הספר התיכון עמית עמל בראשל"צ גובלת בחוצפה. מה המסקנה העולה מגזר דין זה? שלא כדאי למתלוננת להתלונן על הטרדה כי תבקש עסקאות טיעון עם הנאשמים? איפה פה הצדק שאמור להגן על המתלוננת מפני הטרדות בהווה ובעתיד?
הלום פליקס, ירושלים

דרור אידר | התחלה חדשה: מו"מ והפורשים מן הציבור



האם יוכל להכריח את אבו מאזן להסכים? האם יוכל להכריח את מדינות האזור, ארגוני הטרור למיניהם ובעיקר את איראן המתגרענת להסכים לנייר כלשהו שנחתם על אדמה אמריקנית?

ראו כמה הנחות ולוליינות דמיונית צריך לעשות כדי לחשוב שאולי משהו ישתנה במאזן הסכסוך פה. לאחר מאה שנים ועוד קצת אפשר לראות שלב הסכי סוך אינו טריטוריאלי, ולא רק תושבי האזור נמצאים בו מולנו – לב הסכסוך נעוץ בדיוק בתנאי העקרוני שנתניהו וממשלתו הציבו לפלשתינים: הכרה ביש-ראל כמדינה יהודית, שפירושה הכרה בזכותנו על הארץ (לפחות חלק ממנה).

לא רק כלפי הפלשתינים יש להציג זאת אלא כלפי כל גורם שמנסה להתערב. סוריה מדברת על "שלום צודק"? יש לשמוע ממנה, האם יש לעם היהודי זכות כלשהי באזור. בקיצור, במקום לדבר על פרודורות, חוק בינלאומי, הסכמים ומו"מ צריך להחזיר גם אצלנו את שיח הזכויות אל שולחן המו"מ: שכנינו הערבים, לפני הכל נשמח לשמוע מה זכותנו כיהודים בחלק זה של העולם? האם יש מושג כזה בלקסיקון התרבותי, הפוליטי, המדיני, הדתי שלכם?

2 המרצים והסופרים שהצטרפו לעצומת השנאה של אנשי התיאטרון חוזרים על הטענה הפרוצדורלית שאיראל היא שטח כבוש ושהם שומרי חוק. גלגול העיניים הזה משעשע, בעיקר כשרואים אותם מרצים תומכים במאחזים הלא-חוקיים של הבדואים בנגב, מתנגדים להחלטות בית המשפט העליון בשייח' ג'ראח, תומכים בסרבנות ובחרמות על ישראל (לפחות חלקם), וכעת הם נתלים בחוק. ובכן, לא שטח כבוש אלא מוחזק (occupied), שכן ממי כבשנו אותו? ממי שבעצמו כבש וסיפח. השטחים הללו תלויים ועומדים עד החלטה סופית בעיניים, ובכל מקרה אין כאן פעולה נגד החוק הבינלאומי.

אבל כולנו יודעים שלא לשם דיון משפטי התכנסנו, אנחנו פה בעניין השנאה והבידול. מיעוט קטן, נחשב בעינינו, אבל קולני וכוחני ביותר (בעיקר במדעי הרוח והחברה) פורש מן הציבור ואומר "אל יהי חלקי עימ" כש" האקט הזה יתברר כגול עצמי למה שפעם כונה "מחנה השלום". מהלל הזקן למדנו "אל תפרוש מן הציבור". ואמרו חכמים: "בזמן שישאל שריונים בצער ופרש אחד מהן, באין שני מלאכי השרת שמלווין לו לאדם, ומניחין לו רידהן על ראשו, ואומרים: פלוגי זה שפרש מן הציבור – אל יראה בנחמת ציבור".

5 פתיחת שנת הלימודים נפתחות השיחות המדיניות הישירות עם הפלשתינים. האם למי דנו משגיאות העבר? הבה נראה: מי משוחח עם מי? – ראש ממשלת ישראל מול מי שהוכרו כראש הרשות הפלשתינית אבל בפועל, חלק ניכר מהקור לקטיב שהוא מתיימר לייצג המליך עליו ממשלה אחרת בעזה, וגם החלק האחר לא בדיוק משתגע עליו. אם נוציא את צה"ל מיש"ע, לא בטוח שפתח יישאר בעמדת השלטון.

ומה באשר למדינות האזור? האם איראן, סוריה, לבנון על ארגון חיובאללה המתעצם בתוכה ועיראק המתפרקת לגורמים בעקבות נסיגת ארה"ב – תא-פשרנה להסכם כלשהו לקרום עור וגידים? זהו, סוף הסכסוך, ביטול תביעת השיבה, הכרה בזכותו של העם היהודי על חלק מארצו, גושי התיישבות, ירושלים? לאור זאת אפשר להבין מה הסיבה האמיתית שאבו מאזן נמלט מהסכמה על ההצעה המפליגה (והמסור-כנת) של אהוד אולמרט.

במקום לדבר על פרוצדורות, חוק בינלאומי, הסכמים ומו"מ צריך גם לשאול את שכנינו הערבים: מה בעיניכם היא זכותנו, כיהודים, בחלק זה של העולם?

מאשימים את נתניהו שאינו מעוניין באמת בשלום – אדרבה, בחנו זאת. נראה את עבאס אומר בסדר, אני מסכים, אפילו הסדר זמני. אבל כולם יודעים ששום דבר חיובי לא ייצא מהשיחות (למעט האלימות התורנית בעקבות ההאשמות המסורתיות), ולו רק משום שהיחיד שמייצג פה קולקטיב הוא ראש הממשלה הישראלי, בעוד אבו מאזן מייצג שבת (נכחד?) בציבור הפלשתיני, שגם בקרב מדינות האזור אין לו תמיכה להגיע להסדר כלשהו.

והקורדוד השלישי, המתווך – אובאמה – נמצא במצב סבוך לקראת הבחירות לבית הנבחרים. לאחר שנאם בזכות השלום העולמי, לאחר שהשפיל את נתניהו וחזר בו, לאחר שהחליט להסיג את כוחותיו מעיראק ולהותירה בכאוס שעתיד להתפוצץ על ראש כולנו – מה הוא יכול לעשות? נניח שיצליח להביא את נתניהו אפילו למתווה האסוני של אולמרט,